

2011-03-03

Remissvar Föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem (Dnr 00-7272/2009)

Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbunds (LSR) synpunkter på förslag till föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsledningssystem samt tillhörande konsekvensutredning,

Sammanfattning

LSR ser både styrkor och svagheter med förslaget. Ambitionen om ett enhetligt regelverk som underlättar samordnad tillsyn och uppföljning är mycket bra och till och med efterlängtat. Detsamma gäller för kravet på ett förtydligande av hur det organisatoriska ansvaret är fördelat i verksamheten samt att ett större fokus läggs på samverkan. LSR anser också att ambitionen att föreskrifterna ska kunna tillämpas i olika kontext är en bra tanke. Det finns dock olika sätt att se på föreskriftens utformning och det tilltänkta arbetssättet.

Angående arbetssätt och genomförande

Det går att uppfatta föreskrifterna som att det saknas såväl tydliga definitioner som kriterier och skrivningar om vad som förväntas av kvalitetsarbetet i verksamheterna. Man skulle kunna hävda att patientsäkerhetslagen är en ramlag och att det då förväntas att föreskriften skall erbjuda förtydligande vägledning.

Å andra sidan ser LSR stora möjligheter med just det sätt på vilken föreskriften är utformad. Det finns en tydlig parallell till teorier om hur vuxna lär (andragogik) som har potential att verkligen skapa förändring på ett lokalt och patientnära plan. Arbetssättet flyttar ansvar och egenmakt för lärande och utveckling till verksamheten och till dem som har ansvar att förändra. När detta arbetssätt fungerar kan det generera ett lokalt anpassat utvecklings- och förbättringsarbete som ger en känsla av meningsfullhet och skapar engagemang och delaktighet kring kvalitetsarbetet.

Sättet att arbeta förutsätter dock förmåga till självstyrt lärande, självvärdering och kapacitet till kritisk reflektion samt tidsutrymme att utföra detta. Flera studier inom pedagogik och andragogik har visat att självstyrt lärande och krav på reflektion kan skapa förvirring, oro och

känsla av osäkerhet när man är van vid ett mer auktoritärt, normstyrt lärande/ledarskap. Studier har också visat att självvärdering och reflektion inte faller sig naturligt eller lätt genomförbart på egen hand.

Självstyrt lärande handlar visserligen om att den som lär själv tar kontrollen över analys, handlingsplan och utvärdering. Studier pekar samtidigt på att det krävs information och stöd vid implementering av arbetsformen samt stöd i processen i form av mentorer, handledning och rikligt med återkoppling.

En annan viktig aspekt att beakta är hur föreskiften skall följas upp och hur kvalitet skall bedömas. Vad är det som skall mätas och värderas? Reflektion och självvärdering där blottande av brister ingår hämmas av så kallad "high stake assessment". Klart uttryckt betyder det att man inte tenderar att lyfta fram brister när man vet att resultatet kan leda till negativa konsekvenser vid så kallad summativ utvärdering. Samtidigt vet vi att reflektion kring brister är det som man verkligen kan lära av. LSR föreslår därför att det är utvecklingsprocessen hellre än en slutprodukt som ska främjas och värderas genom formativ bedömning.

LSR ser att det saknas en inledning där den pedagogiska poängen bakom föreskiftens föreslagna arbetssätt förklaras. Det saknas också vägledning till var man kan hämta hjälp och tips om hur verksamheterna kan organiseras för att man ska kunna klara arbetet.

Det hänvisas till ISO för vägledning men detta kan verka avskräckande tungt att ta till sig för en enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvård.

För legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund

Anna Hertting

Anna Pettersson

Ordförande

Professionsutvecklare

